

ONDER DE DREVEN

Eerste druk november 2014

© Copyright 2014 HANNAH VAN MUNSTER, AMSTERDAM
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hannah van Munster

Onder de dreven

Uitgeverij Van Oorschot
Amsterdam

Onder de dreven is gebaseerd op ware gebeurtenissen. Mogelijke overeenkomsten met bestaande personen komen voort uit de fantasie van de schrijver.

Het is niet helemaal donker. Het ganglicht brandt en de deur staat open, waardoor er precies voldoende licht valt in de slaapkamer om het kind te kunnen zien. Manú wil het zo. De huid van de kleine jongen is lichter dan de zijne en hij slaapt. Voorzichtig schuift hij hem naar de kant van het bed waar de matras tegen een wand geschoven is.

‘Zachtjes praten,’ fluistert Manú. ‘Hij moet nog wennen.’

Met opgetrokken knieën zitten ze op de dekens alsof ze pubers zijn. Hij blijft naar het kind kijken. Zij laat zich tegen zijn rug vallen en slaat haar armen om zijn middel. Met haar gezicht in het vlees van zijn rug knikt ze ja. Ja. Natuurlijk is ze het met hem eens. Wat kan ze nog meer zeggen?

Hoe lief ze hem vindt. Dat is het enige eigenlijk. Al het andere zal blijken. Vanzelf. Tegen wat zal blijken kan ze zich niet verweren. Ze is kalm.

Morgen, overmorgen zal hij alles weten.

Hij keert zich naar haar toe. Vanuit haar gezichtspunt dekt hij het licht af uit de gang, wordt hij silhouet. Maar ze voelt hoe hij haar neerduwt, haar kleren afstroopt, haar witte lichaam met het zijne bedekt; zijn donkere lichaam met al zijn gewicht op het hare legt en zijn gezicht begraaft in wat over is van haar borsten.

Ook als hij haar niet vermoordt zal de uitwerking hetzelfde zijn. Ze voelt geen spijt.

Hij drukt zich op met zijn armen, vouwt, steunend op één arm, haar heen opzij en leidt met zijn vrije hand zijn stijve bij haar binnen. Hij doet het met ernstige zwier, misschien meent hij haar te moeten heroveren.

Ze merkt dat ze droog is en dicht van binnen en hoe hij voorzichtig zijn weg en een ritme zoekt. Zij voelt geen pijn, nog niet, rijdt hem met haar heupen tegemoet, al voelt het of de huid binnen in haar los kan scheuren.

Alles zal instorten. Haar leven, het zijne. Ze is echt te droog. Ze probeert haar lichaam dood te denken, alvast. Het lukt niet, het lichaam weigert. Van binnen voelt ze een oude wond. Ze houdt haar adem in. Manú merkt iets. Hij trekt zich terug, kust haar gesloten gezicht.

Eén keer nog. Eén keer. Manú.

‘Doet het pijn?’ vraagt hij zachtjes in haar oor en drukt er gelijk een kus op. Ze ontkent. Draait haar gezicht van hem weg, fluistert: ‘Nee, nee.’ Ze krult haar onderlichaam naar hem op. ‘Echt niet.’ Het kind beweegt in zijn slaap en zucht met een fluitachtige toon. Manú is afgeleid. Zijn geslacht zweeft boven dat van haar, ze ziet het niet, het is te donker. Ze steekt een hand in de ruimte tussen hen, neemt hem vast, haalt hem moeiteloos over. Het kind is stil. Hij duikt weer in haar. Het is niet droog meer. Wondvocht. Een nacht voor een leven. Ze gaan nu door, zijn ritme voert hen omhoog. De pijn neemt toe. Ze ademt met korte stoten. Als ze begint te gillen, trekt hij zich uit haar terug. Ze heeft spasmen. Hij sist zacht: ‘Sh! Sh! Jessye!’, houdt haar vast tot ze stil ligt, stil is.

Daarna gaan ze door tot ze uitgeput zijn, tot een warme stroom sperma over haar dijen vloeit.

I

‘Een woekering,’ legt Stans uit en veegt een haarlok uit haar gezicht. ‘Een verheven woekering.’ Jessye knikt, ze weet al veel. Na haar eindexamen heeft ze de oude cursus van haar moeder doorgenomen. Tot vervelens toe. Op een paar ontbrekende hoofdstukken na kent ze de theorie nu wel uit haar hoofd.

‘En die kun je weghalen, zo moeilijk is dat niet, maar mij is dat te link. Voor hetzelfde geld komt ’t tienvoudig terug. Als cliënten het vertrouwen verliezen dan willen ze je niet meer.’

‘Dus?’ Jessye trekt een sleetse, donkerbruine boodschappentas op wielen over het geasfalteerde wandelpad.

‘Cliënten spreken elkaar en dan weet gelijk iedereen het. Dat moet je niet hebben.’ Stans schudt haar hoofd.

‘Verwijzen?’

Bij de oude flats worden auto’s nog altijd geweerd. Fietsen worden gestolen, niet alleen uit de rekken, maar ook uit de kelderboxen. Flatbewoners, afkomstig uit de oude koloniën en *survivors* uit alle windstreken, vervoeren hun boodschappen graag lopend, in een degelijke tas op wielen. Die van Jessye bevat het gereedschap, de zalven, ontsmettingsmiddelen en verbanden die nodig zijn bij de uitoefening van haar toekomstige beroep. Haar wangen trillen bij elke stap. Ze zucht. Ze is stagiaire bij haar moeder.

‘Verwijzen en duidelijk uitleggen waarom.’ Stans is klein en onopvallend, heeft dik blond haar waar ze veel mee experimenteert, maar is ondanks haar middelbare leeftijd een vlotte verschijning.

Het is voorjaar en er waait een milde bries. Het gras heeft een eerste maaibeurt gehad. De onderdoorgangen van de flats zien er opgeruimd uit. Kartonnen dozen, lege blikjes, patatbakjes, verpakkingen van fastfood die in de winter nat op de straten kleefden, zijn drooggewaaid, door de wind gegrepen en onder de uitgelopen struiken geblazen.

Stans doet haar leesbril op terwijl ze een briefje uit de zak van haar zomerjas vist. Ze raadpleegt het cliëntenlijstje dat ze 's morgens heeft gemaakt.

‘De volgende is invalide. Toch een likdoorn opgelopen. Kan je oefenen, hij voelt niet veel. Pitmesje elf. Ik zeg ’t je alvast, anders merkt hij dat je weinig ervaring hebt. Ik geef ’t je wel aan.’

Meneer Kolff bewoont een galerijflat dicht bij de lift. Als de lift defect is, kan hij met zijn rolstoel dagenlang de deur niet uit. Hij lacht erom.

‘Ik ben zuinig met m’n voetstappen,’ beweert meneer Kolff, waarbij hij knipoogt en zijn kleine tanden bloot grijnst. ‘Vooral met de linker!’ Jessye klap het pedicurekrukje uit en onderzoekt de voeten van meneer Kolff. Hij informeert naar de kapsalon.

‘Dat was geen doen meer. Door de sloop verhuisden alle klanten,’ legt Stans uit. Ze weidt uit over het faillissement.

Op de hiel van meneer Kolff vindt ze de likdoorn. Stans geeft het mesje aan en kijkt bij het snijden. Omdat ze iets te diep snijdt ontstaat een wondje dat begint te bloeden en meneer Kolff lijkt het inderdaad niet te merken. Jessye werkt rustig verder tot ze de pit eruit heeft. Stans reikt haar bijtijds een ander mesje aan. Meneer Kolff luistert als Stans het hele verhaal uit de doeken doet, over de rij mensen die op het bankje naast de winkel wachtten om hun haren te laten knippen, de nagels te laten vijlen. ‘En er werd naar ze geluisterd,’ besluit Stans.

‘Dat is minstens zo belangrijk,’ bevestigt meneer Kolff.

‘Mam?’ Jessye trekt de tweede en derde teen wat van elkaar en wijst een gelige, verharde plek aan.

‘Hm.’ Stans knijpt haar ogen samen en zoekt in de jaszak naar de leesbril.

‘Nu helpt u de mensen thuis?’

Ze knikt, ook naar Jessye. ‘Jessye is bijna klaar met de opleiding.’

Meneer Kolff uit zijn bewondering voor haar veerkracht en ze ontvangen een bescheiden fooi. De rekening wordt door de zorgverzekering betaald.

‘Het is voor die mensen niet alleen die likdoorn, hè,’ doceert Stans als ze weer op het maaiveld staan. ‘Even gezelschap, aandacht.’

De wijk, die Stans en Jessye bewonen als een reservaat, wordt voornamelijk bepaald door grote flatgebouwen. De flats werden ontworpen in de vorm van een honingraat en gebouwd in tijden van woningnood en grootse idealen. Auto’s werden over vrijliggende wegen op betonnen pilaren geleid en in parkeergarages verstoppt. Rondom de flats en onder de autobanen op pilaren die dreven werden genoemd: parken, plantsoenen, waterpartijen, kinderspeelplaatsen en landelijk slingerende paden van asfalt.

Dat het stadsbestuur onze flats te kolossaal vindt, zit hem niet in de hoogte maar in de lengte, beweert haar vader steevast. Als kind leken de bomen in de honingraatvormige plantsoenen haar een stuk hoger dan de flat waarin zij en haar ouders woonden.

‘Daar kijken ze soms de hele dag naar uit. Aandacht moet je gewoon inplannen.’

Ze steken een grasveld over, nemen een onderdoorgang en een lift. Op vierhoog woont Shirley: hamertenen, droog kroeshaar.

‘Voetschimmel,’ sist Stans nog voordat de deur open gaat.

Jessye draagt latexhandschoenen als Shirley in de badkamer op een prettige stoel voor de spiegel heeft plaatsgenomen en uit haar winterse bontslippers glijdt. Shirley kirt gelukzalig als Stans haar haren wast. Stans buigt voorover, werpt door de leesbril een korte, scherpe blik op de tenen, grijpt in haar tas en geeft Jessye een hamer-aambeeldtang aan. ‘Maximaal drie millimeter vanaf het nagelbed, niet meer.’

‘En Patty dan?’ vraagt Shirley.

‘Terug naar Paramaribo, met haar man en zoon,’ zegt Stans.

‘Wat gaat ze doen?’

‘Weet ze nog niet. Het is weer goed tussen haar en d’r man. Dat is ’t belangrijkste.’

Jessye desinfecteert de voet en zet de tang in een dikke nagel. Ze weet vrij zeker dat haar moeder het gezin van haar oudste dochter liever definitief gebroken had gezien.

‘Vooral voor de jongen, natuurlijk,’ zegt Shirley.

‘Hoe wil je het hebben?’

‘Kort.’ Met haar handen geeft Shirley aan hoe kort. ‘Bovenop iets langer.’

‘Zoiets?’ Stans neemt de gebaren van Shirley over om te laten zien dat ze het begrijpt.

‘Ja. Maar dan hier breed.’ Hun handen zweven boven Shirley’s hoofd. Stans drukt het uitstaande haar in de vorm

waarin ze denkt te knippen. Ze nemen de tijd. Stans is erg goed met creools haar. Het knippen gaat razendsnel.

Als Jessye de voetzolen met schimmelbestrijder bestrijkt, hoort ze Stans uitleggen waarom het nieuwe inferno zo'n duidelijk teken voor haar is.

'Duivelse krachten,' beaamt Shirley met schorre stem, 'hebben die vliegtuigen de wolkenkrabbers in gestuurd.' Ze kijkt met angstige ogen naar Stans. 'En niet voor de eerste keer!'

Stans knikt plechtig. Dat is precies het punt dat ze bedoelde te maken. Ze vallen even stil.

'Ik heb het bestuur gezegd dat ik er klaar voor ben.'

Shirley knikt met haar fris gekapte hoofd, onder de indruk van Stans' strijdlust.

'Voor de missie dus,' verklaart Stans.

'Uiteraard,' zegt Shirley.

'Weet je al wanneer je vertrekt?' vraagt Jessye.

Ze lopen op het maaiveld. Stans gebaart de richting die ze moeten nemen nadat ze het cliëntenlijstje weer heeft geraadpleegd.

'En weet je waar je heen gaat?' Jessye volgt Stans en trekt de kar.

'Nee. Dat hoor je op het laatste moment. Waarschijnlijk Ghana of Indonesië.'

Toen ze nog op school zat, hielp ze elk vrij moment in de kapsalon van Stans. Eerst veegde ze de geknipte haren in de hoek en zorgde voor koffie en fris, later mocht ze extensions invlechten. Maar door het faillissement leek het zinloos haar aan de kostbare kappersopleiding te laten beginnen. Stans besloot dat ze pedicure moest worden. De opleiding was schriftelijk te volgen en als stagiaire kon ze meteen aan de slag.

'Dat is toch vreemd,' zegt Jessye. 'Dat je het nog steeds niet weet.'

‘Nee nee, dat is niet zo.’ Stans blijft staan. Als Jessye met de kar langsij komt, werpt Stans een verstrooide blik op haar. ‘God stuurt je naar de plek waar je nodig bent.’ Ze haalt haar schouders op. ‘Het kan me trouwens weinig schelen waar ik heen ga.’

‘Dus als jij weg moet?’

‘Dan neem je het over. Je bent handig genoeg. Je bent langzaam maar geduldig. En heel betrouwbaar.’

In de tijd dat Jessye's vader en moeder elkaar ontmoetten, was Harry Dorna een rossige, robuuste kerel. Hij was vrachtwagenchauffeur met een vaste betrekking bij het internationaal transport. De verkering van haar ouders had enkele dagen of nachten geduurd. Toch had Harry Stans op de man af gevraagd hoe het zat toen hem een half jaar na die enkele dagen of nachten het gerucht bereikte dat ze zwanger was. Hoewel Stans antwoordde het niet te weten, was Harry in de buurt gebleven. In het wezentje, dat na een moeilijke geboorte ter wereld kwam, herkende hij de trekken van zijn eigen moeder. Hij haalde haar van de crèche als hij een dag vrij had. Stans vond het prima want Stans had Patty. Patty was het gevolg geweest van een nacht met een Surinaamse minnaar. Het meisje zat net op de middelbare school toen Jessye geboren werd. Ze had een slank lijfje met een volwassen cupmaat, grote bruine ogen, een gave honingkleurige huid en glanzende donkerbruine krullen. Vijf jaar later, toen Patty zwanger met haar vriend, Jaden, naar Suriname vertrok, zag Harry kans haar oppastaken over te nemen. Hij trok in bij een Hongaarse bekende van hem met een ruime galerijflat, schafte een Mercedes aan en kocht zich in bij de taxicentrale. Samen met een pluizig wit hondje dat hij voor Jessye kocht, stond hij haar bij school op te wachten. In alles was Jessye het tegendeel van Patty. Stekelig rossig haar, een doorschijnende huid en altijd last van uitslag of rode vlekken.

Jessye is bijna achttien. Afgezien van haar neusje dat klein en benig bleef, is het rechte kinderlijk gezwollen als rijzend deeg. Botten en spieren verdwenen onder een vlezige bekleiding. Haar benen werden boomstammen maar haar borsten bleven plat. De metamorfose had ze aandachtig en ongelukkig gevolgd en ze had geweigerd zich de haren te laten knippen sinds ze had gezien dat ze als vrouw vormeloos zou blijven. Fletse, koperkleurige stekels groeiden uit tot lange, harde paardeharen die ze los draagt. Het losse, steile haar omhult haar als een schild van dof koper.

Ze heeft een vriendje. Hij heet Ronald, een dikkige jongen met een blozend gezicht, kort, lichtbruin haar en een zelfverzekerde manier van doen. Ze kenden elkaar van een zomerkamp van de Pinkstergemeente en de jongen had weer contact gezocht via het jongeren netwerk van de kerk. Wanneer ze elkaar terugzien, vindt hij dat ze goed bij elkaar passen. Hoewel zij eerst nog aarzelt, blijft hij aandringen. Het lukt hem haar voor zich te winnen met zijn zelfvertrouwen en daadkracht en zijn speciale aandacht voor haar. Zij vindt het prettig dat hij iets dikker is dan zij en ook iets langer.

‘Jij bent bijzonder,’ verzekert hij haar geregeld, ‘omdat je zo gewoon bent.’

Op de avond voordat ze achttien wordt, reist Ronald twee uur om haar te zien. Het zijn snikhete, zomerse dagen. Van Stans moet Ronald op de bank slapen.

Vroeg in de morgen, Ronald wil de eerste zijn die haar feliciteert, gaat hij op de rand van haar bed zitten. Ze slaapt nog. Hij ziet de aderen onder de blanke huid en spant zich in om haar lichaam te bestuderen alsof het een landkaart is. Voorzichtig tilt hij het laken op en ziet haar blote buik onder een topje, een slipje dat veel kleiner is dan hij zich had durven voorstellen, rossige plukjes die eronder vandaan komen, stevige bovenbenen. Hij slaat het laken terug, drukt zich tegen

haar aan en wrijft zijn harde geslachtsdeel tegen haar bovenbeen. Jessye wordt wakker met zijn zwetende gezicht kreunend in haar hals. Het lijkt of hij huilt.

Ze maakt zich los uit de lakens, staat op en negeert zijn schaamte. Zelf voelt ze er niets bij, geen afkeer, geen interesse. 'Ik ben jarig,' zegt ze, waarop Ronald haar slaapkamer verlaat en terugkomt met een groot pak in zijn armen. Het is een hemelsblauwe tas van canvas op bijzonder stevige wiel-tjes, voor haar gereedschap en verbanden.

Als Jessye en Ronald tussen de flats door naar het park lopen, spreekt Ronald voor het eerst over hun toekomst samen, over zijn ambitie de kinderloze oom op te volgen in de ijzerwinkel die nog van zijn grootvader is geweest en over een kleine etage boven de winkel die binnen zekere tijd vrijkomt. Naarmate ze het park naderen, raken de wandelpaden drukker, maar de woordenstroom waarmee Ronald het leven schetst in zijn dorp, onderbreekt hij niet als ze soms even achter elkaar moeten lopen om voorbijgangers te laten passeren. In de week-einden van de zomervakantie vindt in het park een festival plaats dat ooit ontstaan is rondom een voetbaltoernooi. Inmiddels wordt de sport gedomineerd door muziek, Afrikaans en Caribisch eten, het hele feest dat erbij was gaan horen en waarvoor Ronald weinig interesse toont.

‘Je ziet, nou ja, hoort, ruikt, dat iedereen op iets uit is,’ zegt Ronald.

Jessye kent geen dorpen. De gedachte aan een dorp of een plattelandsgemeente maakt haar onrustig.

‘Er hangt een hitsige sfeer,’ concludeert hij.

Ze lopen tussen witte festivaltenten met hoge nokpalen in het midden, de tentdaken als plechtige feestmutsen. Mannen dragen gloednieuwe T-shirts met opdruk in felle kleuren, ze dragen gouden kettingen om hun hals en gouden horloges om hun pols. Zij vindt het mooi. De mensen ruiken naar vers katoen en kokos. Bij Jessye, die zijn afkeer aanvoelt, groeit een tegengesteld verlangen. De wil om deel te zijn van deze wereld met stampende muziek, opgewonden gegil, flaneren-